

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการบริหารจัดการและเงื่อนไขที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของโรงเรียน
ในความอุปถัมภ์ของสถาบันศาสนาของโรงเรียนในจังหวัดท่องเที่ยวทางภาคใต้
กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดท่องเที่ยวทางภาคใต้

ผู้วิจัย	ประสิทธิ์ พรหมมาศ
สาขา	การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผศ. ดร. จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส
กรรมการที่ปรึกษา	ผศ. สำราญ ไชยสร
ISBN	974-234-149-4

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการกับการดำรงอยู่ของโรงเรียนเอกชนเพื่อการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของโรงเรียนเอกชนเพื่อการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนา 3) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของโรงเรียนเอกชนเพื่อการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดท่องเที่ยวทางภาคใต้ ซึ่งเปิดสอนครั้งแรกตั้งแต่ปี 2498 มีการบริหารจัดการที่ดี เป็นระยะเวลามากกว่า 50 ปี เป็นตัวแทนของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัด ซึ่งได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบของโรงเรียนทั่วประเทศติดต่อกันเป็นปีที่ 21 วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสัมภาษณ์ระดับลึก แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มย่อย (focus group) การบันทึกเสียง บันทึกภาพ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งการบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร 3 ราย คณะครู 12 ราย คณะกรรมการสถานศึกษา 7 ราย ผู้ปกครองนักเรียน 13 ราย นักเรียน 8 ราย ประชาชนในชุมชน 10 ราย พระภิกษุสงฆ์ 2 รูป ผู้นำชุมชน 2 ราย รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 57 ราย

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเตรียมการเป็นขั้นแรก มีการกำหนดแผนการปฏิบัติงานรายปีและราย 3 ปี 2) ขั้นดำเนินการจัดสภาพองค์ประกอบต่าง ๆ ผู้บริหารได้อาศัยข้อมูล และปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินการในการบริหารแบบองค์รวม 3) ขั้นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามระบบไตรสิกขา หลักการของศีล สมาธิ และปัญญา มาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักเรียน ควบคู่กันไป

อย่างบูรณาการ บนวิถีการดำเนินชีวิตอย่างธรรมดาที่ส่งเสริมการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง ให้เป็น” ดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทันในลักษณะที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นเป็นกัลยาณมิตรกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากที่สุด 4) ชั้นดูแลสนับสนุนอย่างใกล้ชิด มีการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล 5) ชั้นปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ ตามปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า “ปลูกฝังจริยธรรม กิจกรรมดีเด่น เน้นการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน” 6) ชั้นประเมินผลและเผยแพร่การดำเนินงาน ได้จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในและเข้ารับการประเมินคุณภาพจาก สมศ. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบเป็นระยะ ๆ

ในส่วนของเงื่อนไขที่มีผลต่อการดำรงอยู่ ของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ประสบความสำเร็จ ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ประกอบด้วยเงื่อนไข 6 ประการได้แก่ 1) เงื่อนไขจากการเป็นโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) เงื่อนไขจากตัวครู 3) เงื่อนไขจากตัวผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เป็นบุคคลตัวอย่าง ยึดคุณธรรม จริยธรรมอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก “ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน กตัญญู เสียสละ” 4) เงื่อนไขจากตัวนักเรียน 5) เงื่อนไขจากสภาพแวดล้อมทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม 6) เงื่อนไขจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และคณะกรรมการสถานศึกษา

ส่วนยุทธศาสตร์ที่สถานศึกษาแห่งนี้ นำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและการดำรงอยู่อย่างยั่งยืนของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการตามหลักพระพุทธศาสนา 2) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ยุทธศาสตร์การบริหารอย่างยุติธรรม 4) ยุทธศาสตร์การช่วยเหลือซึ่งกันและกันแบบ พี่น้องและครอบครัวเดียวกัน

ABSTRACT

Title	A Study of Administration Management and Influencing Factors Concerning the Existence of Academic Institutions Advocated by the Buddhist Monastic Order in the Southern Part of Thailand : A Case Study of One Chosen School in Phuket
The Author	Prasit Prommas
Program Education	Educational Administration
Year	2006
Thesis Advisors	Asst. Prof. Dr. Jirapan Tritipjaras Asst. Prof. Sumran Chaisorn
ISBN	974-234-149-4

The purposes of this research are: 1) to study a management process and the existence of private schools under the patronage of the Buddhist monastic order ; 2) to investigate influencing factors affecting the existence of those private schools ; 3) to study management strategies for the continuation of private schools under the patronage of the Buddhist monastic charity.

This research employed a qualitative method. The private school in one Buddhist monastery in Phuket was chosen as the site of study. Since the establishment of the school in 2498, it has been able to effectively and appropriately managed. The school was selected as a model for academic institutions under the patronage of the Buddhist monastic order. The method of gathering data consisted of in-depth interviews, questionnaires, a focus group, video recording, literature review and observation. The sample consisted of 57 participants including 3 executives, 12 teachers, 7 academic institution committee members, 13 parents of students, 8 students, 10 local people, 2 monks, and 2 regional leaders.

It was found that there were six steps in the management process employed by the schools : 1) initial preparation and planning, including 1 year and 3 plans ; 2) provision of data for the administration executives ; 3) development of students in accordance with the essential

mechanisms based on the threefold principles of Lord Buddha (Trisikkha) consisting of morality (Seela), concentration (Samathi), and wisdom (Panya), which integrated into their life-styles enhances the development of students' potential to live their lives on the basis of "consume, live, look, and listen cautiously". ; 4) individual support and supervision to all students ; 5) continuous development of schools' visions, objectives, policy in compliance with the school motto "implant morality, excel in activities and emphasize education for locality development" ; 6) assessment and distribution process, which was measured internally and by Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) as well as to publicize the school to potential participants at regular intervals.

There are six factors affecting the existence of the schools : 1) Being a Buddhist monastery private school ; 2) teachers ; 3) executives : their leadership and the appropriateness of their manner in following moral and virtuous principles ; 4) students ; 5) environment ; 6) participation of local people, society, and academic institution committee members.

The four administration strategies that the school should adopt to improve the effectiveness of quality of academic institutions are as follows ; 1) Buddhist Principles 2) community participation ; 3) justice and 4) cooperation.